

HANGYA

A szent karácsony

ünnepe a testvéri szeretet, a békesség áhítata szállja meg az emberek millióinak lelkét és mindnyájan felakarunk emelkedni a krisztusi eszmény örök igazságainak magaslatára, hogy a hétköznapi élet gondjaitól elgyötört lelkünket az isteni hit és emberszeretet vallásában újból felüdíthesstük.

Évek hosszú sora óta dúló nehéz küzdelmek az életért, a fentmaradás biztosításáért, azonban messze kergették az emberiséget a krisztusi szeretet gyakorlásától és az irigység, bosszu, pénzsóvárgás, az egymáson való uralkodás hitvány ösztönei lettek urrá a békesség és egymás megbecsülésének vágya felett. Pedig a bethlehemi csillag fényesen ragyog lelki szemeink előtt, mutatva az utat, melyen haladva, juthatunk el csupán meggyötört lelkünk békességéhez, földi életünk megdicsőüléséhez.

Ez az út a felebaráti szeretet, egymás támogatása, megértése és a közös küzdelemben a békés közös munka által közelíthető meg és elvezet egy boldogabb életbe, mely után meggyötört lelkünk sóvárog.

Korunkat mozgó eszmék közül a szövetkezeti eszme és gondolat igyekszik az emberiség életében és munkájában a krisztusi világ törvényeit valóra váltani s így a gazdasági harcban a szövetkezeti munka ad oly erőt a népek kezébe, melylyel könnyen legyőzhetik a kapzsiság, az irigység, az önzés által elhatalmasodott durva indulatokat és a tisztességet, az önzetlenséget és egymás megcsülését tehetik uralkodóvá az emberiség gazdasági életében.

Számos példa bizonyítja, hogy ahol az együtt lakó emberek a szövetkezés magasztos eszméjében és tiszta erkölcsiben élhetik életüket, ott békesség, szeretet honol és a szövetkezett, jó akaratú emberek egymásra találnak, mint a bethlehemi egyszerű pásztorok Jézus bölcsőjénél.

Tömörülünk tehát a szövetkezeti intézmények mellé és cselekedünk azok törvényei, szabályai szerint, hogy a szövetkezeti eszme diadalra jutásával is Isten országát, Krisztus szeretet-vallását minél teljesebben megvalósíthassuk e földön és a szent karácsony ünnepe az igazi békesség megtestesülését jelenhesse.

Kezdjük meg a nevelő munkát.

Egyik délvidéki szövetkezet lelkes ügyvezetője néhány éven át igen szépen fellendítette a szövetkezetet. A folyó évben az ügyvezető végleg eltávozott a községből. Az igazgatóság és felügyelőbizottság teljesen megbízott az ügyvezető munkájában és így aktív részt nem igen vett a vezetésben. Érthető tehát, hogy az ügyvezető távozása bizonyos konsternációt okozott az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok között. Bár nem komoly formában, de megtörtént, hogy néhány tag a felszámolás gondolatával foglalkozott, hivatkozva arra, hogy most már nincs ki vezesse a szövetkezetet.

A fenti eset arra figyelmeztet, hogy neveljünk utódot.

Nagyon sok szövetkezet ügyvezetője a legteljesebb mértékben megfelel a szövetkezet és tagok kívánalmainak. Azonban kevés olyan ügyvezető van, ki magának utódot nevelne. Elismerem, hogy ez a nevelő munka nem könnyű feladat, — mert hisz az ügyvezető amúgy is sok esetben túl van terhelve munkával — de annál hálásabb. Mennyivel nyugodtabban távozik el hazuról, ha tudja, hogy távolléte alatt van ki őt helyettesítse, sőt, ha több napi vagy heti távollétről van szó, hazajövelekor nem várja őt feldolgozásra egy csomó akta, hanem csak az elintézett ügyek felülvizsgálata.

Nagyrabecsülöm az ügyvezető jó munkáját, de mégis hiányosnak tartom, ha utód nevelésről nem gondoskodik, miután annak lehetősége mindenütt meg van.

Tovább megyek. Milyen nagy megnyugvás és erőt jelent annak az elnök, vagy ügyvezetőnek, ki egy közgyűlés, vagy tagértekezlet megtartásakor tudja azt, hogy 10—15 öntudatos szövetkezeti tag áll mellette. Rockefeller amerikai pénzkirály azt mondta, hogy csak az első millió megszerzése volt nehéz, a többi szinte magától került. Én pedig azt hiszem, csak az első 10 egyént nehéz öntudatos szövetkezeti taggá nevelni, a többi magától kerül. Ha pedig öntudatos tagokkal állunk szemben, mondanom sem kell, milyen óriási eredményeket érhetünk el.

Az intenzív nevelő munka itt a központban vette kezdetét akkor, amidőn a „Hangya“ igazgatósága a folyó évben ügyvezetői tanfolyamot tartott, de azóta és azelőtt is több ilyen irányú cikk jelent meg hivatalos lapunkban és azt követte

folyó évben Dr. Harmath János szerkesztésében megjelent 1924. évre szóló „Hangya“ Naptár is.

A nevelő munka terén gyönyörű haladást látunk a külföldi szövetkezeteknél. Ha tehát lehetséges az külföldön, miért nem lehetséges nálunk is? Azzal érvelni, hogy népünk nem bír olyan intelligenciával, mint például az angol, vagy német nép és azért nehéz, vagy nem lehet nevelő munkát végezni, készséggel elismerem, de csak azt, hogy nehéz.

Ugy gondolom, hogy ott, ahol a munka még nem indult meg, olyan formán kellene megkezdeni, hogy egyelőre csak 10—15 taggal az igazgatóságot és felügyelőbizottságot kellene bevonni, esetleg ügyünk iránt érdeklődő másokat is, szóval szűkebb körben gondolom a munka kezdetét. Éppen a mostani időszak alkalmas arra, miután a gazdák mezei munkát nem végeznek. A vasárnapot nem tartom mindenütt alkalmasnak erre, inkább hétköznapi, úgy az esti órákban, etetés-ítás után. Természetesen a tapasztalat fogja megmutatni, hol mely idő legalkalmasabb.

Kezdjük meg mindenütt a nevelőmunkát, mert ezt parancsolja a jelen, a jövő és azzal tartozik minden ügyvezető úgy önmagának, mint a köznek, ki szeretettel viseltetik a szövetkezeti eszme és népe iránt.

Marx J.

Szövetkezeti hírek

A tőke és taggyűjtő mozgalom. egyik legszebb esetét valósította meg a sáromberkei szövetkezet lelkes, ügybuzgó vezetősége, mikor ajtóról-ajtóra bekopogtatva, fáradságot nem ismerő munkával igyekezett a község lakóit, férfiakat, nőket egyaránt a szövetkezet mellé és támogatására megnyerni. Odaadó fáradozásukat a legszebb siker koronázta, mert 63 régi tag összesen 392 új üzletrészt jegyzett, azonkívül 62 új tag lépett be a szövetkezetbe 87 üzletrésszel. Ezen szép eredmény is azt bizonyítja, hogy népünk kellő felvilágosítás és megértés mellett a szövetkezeti eszme és mozgalom részére könnyen megnyerhető és annak öntudatos áldozatkész tagjává nevelhető. Ilyen kezdet után további hasonló eredmények várhatók.

A szövetkezeti tőkeemelés terén továbbá páratlan eredményt ért el a szilágycsehi szövetkezet vezetősége,

midőn az eddigi 7770 leu alaptőkét a tagok elhatározása folytán tizszeresére emelte fel. Azonkívül a szövetkezet lelkes és áldozatkész elnöke **dr. Pap Sándor** ügyvéd úgy a maga részéről tett jegyzéssel, mint az általa gyűjtött jegyzésekkel még 60.000 leu újabb üzlet-résztőkét szerzett a szövetkezetnek, mely szaporodással a szövetkezet üzlet-résztőkéje 120.030 leura emelkedett föl. A szövetkezeti munkálkodás biztos alapjait fektetik le az eszme lelkes harcosai ezen öntudatos, áldozatkész cselekedet által, minek következtében a szövetkezet felvirágzása várható.

Az **almásfegyverneki** szövetkezetnél a tőkegyűjtés a buzaiüzletrész jegyzéssel indult meg, melynek során: **Bohács Pál elnök 25 kg., Konstantin Virgil 25 kg., Ritter Richárd 25 kg., Gál János 25 kg., Ganges Péter 25 kr., Zsofuják Mátyás 25 kg. buzát, Lukács Demeter 25 liter bort, ids. Dubován József 100, Mikula Teodor 100 és ifj. Bondás Lőrinc 50 leut** jegyeztek. A szövetkezet vezetőségének ezen nemes példája után igen szép eredmény várható a tagok részéről is.

A **székelykocsárdi** szövetkezetnél újabban **Felszeghy András** jegyzett **50 kg. buzát** üzletrészre.

Szövetkezeti adomány. Örömmel közöljük, hogy a torockószentgyörgyi szövetkezet 1000 leut adományozott az ottani felekezeti iskola részére.

Elismerés az érdemnek. A kisbaczoni szövetkezet ügyvezető elnöke, **Lőrincz Gyula** nyug. ref. lelkész, ki a szövetkezet megteremtésében is részt vett, 18 éven keresztül pedig odaadó szeretettel és ügybuzgalommal vezette szövetkezetét, most öreg korára való tekintettel lemondott általános közbizalomból betöltött vezető állásáról. Ezen rendkívüli szövetkezeti munkateljesítmény csaknem páratlanul áll mozgalmunk történetében és a legteljesebb elismeréssel és hálával tartozunk érte, mert megmutatta, hogy milyen kitartással és szeretettel kell ápolnunk a szövetkezet intézményét, hogy az a nép igazi hasznára és boldogítására lehessen. Szövetkezeti mozgalmunk uttörői közt **Lőrincz Gyula** ref. lelkézt az első hely illeti meg.

Az ifjuság bevonása a szövetkezetbe. A szövetkezeti eszme terjesztése és a szövetkezeti nevelés igen helyes és követésre méltó módját valósította meg a kntyfalvi szövetkezet ügyvezető igazgatója, **Brazdilik Árpád** ref. tanító azáltal, hogy ifjusági és gyermekelőadásokat rendezett, melyeknek jövedelméből a szereplő tanulóknak szövetkezeti üzletrészeket osztott ki. Azon cél vezette tervének megvalósításánál, hogy az ifjuság is gyermekkorától kezdve tagja legyen a falu szövetkezetének, a szövetkezeti szellem légkörében nőljön fel és már korán élvezhesse a szövetkezés

előnyét. Az ifjusági egyesület november hó 3-án rendezett ifjusági előadáson, a ref. elemi iskola növendékei pedig november 24-én tartott előadáson szerepeltek igen élvezetes programmal, melynek során szindarabokat, szavalatot, énekszámokat és mesejátékot adtak elő. Az előadások bevételéből a szereplők egy-egy szövetkezeti üzletrészt kaptak, amit a legszebb jutalomnak tekintettek és nagy örömmel fogadták, hogy szorgalmas munkálkodásuk ily értékes elismerésben részesül. *A falu legnépszerűbb és legfontosabb intézményébe a jutalom révén történt felvételük nemes ambícióval töltötte el valamennyit, minél fogva legfőbb törekvésükké tették üzletrészüik szaporítását és a jutalmul kapott üzletrész kiegészítésül a tartalékalaphoz való hozzájárulás megszerzését, hogy egyenlő értékű üzletrésszel birjanak a felnőtt régi üzletrészes tagokkal.* A szövetkezeti tagok gyermekkorától való céltudatos szövetkezeti nevelésének igen nagy jelentősége van a szövetkezeti élet jövőjét illetőleg s így minden alkalom megragadása, mi az ifjuságot a szövetkezethez kapcsolhatja, a szövetkezeti mozgalom fejlesztésének szolgálatában megbecsülhetetlen értékkel bír.

A vásárlási visszatérítés és a vásárlási könyvecskék.

Lapunk megelőző számában kifejtettük, hogy amely szövetkezetünk fejlődése rendén odajutott, hogy már ez évben is vásárlási visszatérítést tudott adni, szövetkezeti kötelessége jövőben a rendszeres visszatérítést állandósítani, ami által a szövetkezet igazi céljait és előnyét a tagok előtt könnyebben felismerhetővé teheti és a szövetkezet népszerűsítését nagyban előmozdítja.

Központunk a rendszeres vásárlási visszatérítés megvalósíthatásánál segítségére kíván lenni a szövetkezeteknek és e célból a tagok vásárlásainak nyilván tartására szolgáló **Vásárlási könyvecskéket** készített, melyek beosztásuknál és formájuknál fogva legalkalmasabbak a vásárlási visszatérítés helyes és egyöntetű megoldására.

Ezen vásárlási könyvecskéket sikerült központunknak igen jutányos árban elkészíttetnie s így azok beszerzése sem a szövetkezetekre, sem a tagokra nem jelent nagyobb kiadást.

*Ajánljuk tehát valamennyi szövetkezetünknek, de különösképp azon szövetkezeteknek, ahol már az eddigi üzleteredmény is megengedte a vásárlási visszatérítés adását, hogy a jövőben rendszeres vásárlási visszatérítésre térjenek át és e célból rendeljenek meg sürgősen központunktól a tagok számára megfelelő mennyiségű **Vásárlási könyvecskéket.***

A megrendelések beérkezése után központunk, illetve raktáraink azonnal leszállítják a könyvecskéket, hogy már az év elejétől a tagok vásárlásai a könyvecskében felvezethetők legyenek.

Szövetkezeteinkhez.

Értesítjük valamennyi szövetkezetünket arról, miszerint úgy a központban, mint transitó raktáraknál az áruk kiszolgáltatását december 28—29. napokon a leltár felvétele miatt szüneteltetjük. Kérjük ennélfogva az ügyvezetőket, hogy ezen napok alatt árukért ne küldjenek be fuvar raktárainkhoz.

Minthogy hitel és pénzügyi szempontok együttes érdekből azt követelik meg, hogy szövetkezeteink december 31-ével készítendő évi vagyonszerlegben tartozások nagy összegben ne szerepeljenek és a **lehető legkisebb tartozás vitessék csak át a jövő évre**, nyomatékosan kérjük a szövetkezetek vezetőségét, hogy a szövetkezet e havi üzleti bevételeit fordítsa teljesen a központi folyószámla tartozás törlesztésére és rendes átutalásain kívül utalja át az ünnepi bevételeket is teljes összegükben. E körülmény a jövő évre nyitandó áruhitel elbírálását is a legkedvezőbben fogja befolyásolni.

Évvégi könyvelés és leltározás.

Ellenőreink a szövetkezeti 1923. évi mérleg és zárszámadási munkálatait az „Ügyvezetés“ rovatban foglaltak szerint január hóban megkezdik. Feltétlenül szükséges ennélfogva, hogy dec. hó végén a szövetkezet könyvelője az összes üzleti könyveket rendbehozza és minden még könyveletlen tételt lekönyveljen. *A könyveket december végével, csak ceruzával szabad lezárni.* A végleges lezárást a teljes felülvizsgálat megejtése és a zárszámadások elkészítése után ellenőrünk fogja eszközölni. December hó végén a ceruzával való lezárás után az esetleges hibák javíthatása céljából *e raktárkönyvben és a boltoskönyvben 2—4 oldalt üresen kell hagyni és csak ezután könyvelni el a jövő évre könyvelendő tételeket*, illetve megkezdni az 1924. év január havi könyvelést.

Az újabb adóörvények alapján az adókövető bizottságok a szövetkezet adójának megállapításához bekérhetik a szövetkezet árukészletéről az üzleti év végén felvett leltárt is, amit a szövetkezet tartozik bemutatni. Erre való tekintettel *feltétlenül szükséges, hogy mindenik szövetkezet vezetősége december hó 31-én a szövetkezet árukészletét pontosan — saját hatáskörében — leltározza fel, a leltár tételeket számita ki.* — A leltár fel-

vételénél követendő eljárást a következőkben közöljük.

1. Az összes számlák alapján meggyőződést kell szerezni arról, hogy a szövetkezet által vásárolt és boltkezelőnek — eladás céljából — átadott áruk a raktárkönyvbe be vannak-e vezetve az eladási áron.

2. **At** kell nézni a pénztárkönyvet is a legutóbbi ellenőri vizsgálat óta és meg kell győződni, hogy a pénztárkönyvben áruért kiadott értékeknek megfelelő árucikkkel a raktár és boltoskönyvben a boltos meg van-e terhelve.

3. Boltoskönyv bal oldala alján, ahol a pénztáros napi bevételek átvételét elismeri, meg kell győződni arról, hogy a boltos által átadott készpénz a raktárkönyv bal oldalán mind át van-e vezetve.

Ha fenti pontoknál valamely hiány mutatkozik, úgy ezt pótolni kell, illetőleg utólagosan kell a tételeket a raktárkönyvben és a boltoskönyvben megfelelő helyre bevezetni.

4. A leirási könyvecskét összegelni kell és a még el nem könyvelt részt, úgy a raktár, mint a boltoskönyv bal oldalán a napi bevételek bevezetése utáni rovatba fel kell jegyezni.

5. A boltos köteles december 31-én az összes kiadott hiteleiről névszerinti kimutatást készíteni és ezen kimutatáson tartozásaikat az adósokkal elismertetni. Ezen kimutatást a boltos köteles elkészíteni még az esetben is, ha az igazgatóság a kihitelezést nem engedélyezte.

A hitel kimutatás végösszege a raktárkönyvben és boltoskönyvben szintén bal oldalon a napi bevételek után felvezetendő.

Az így elkészült raktárkönyv-rendezés után kezdheti csak meg az igazgatóság 2—3 tagja és a felügyelőbizottság részéről legalább 1 tag a leltározást, az üzlethelyiségben lévő áruk összeírását. — A leltározás megkezdése előtt boltos gondoskodjék arról, hogy az egyenmű árucikk egy helyre gyűjtessenek össze. — A leltár felvételét vagy az ajtónál, vagy valamelyik könnyen megjegyeshető saroknál kell megkezdeni. Legcélszerűbb ha szép sorrendben a polcokról mindent a kiszolgáló asztalra tesszünk le és helyére csak akkor tesszük vissza, ha az árut lemértük, árát a raktárkönyv szegtségével megállapítottuk és leltárfüzetbe feljegyeztük. — Így haladunk a leltár felvétellel polcról-polcra, fiókról-fiókra addig, míg az üzlethelyiségben mindent feljegyeztünk. — Az üzlethelyiség befejezése után hasonlóképpen járunk el a kézi raktárban, aztán a másik raktárban, később a pincében és a padláson.

A leltár befejezése után annak utolsó tételét követő sorokban egy nyilatkozatot kell beírni, mely szerint az üzletvezető nyilatkozatja, hogy a leltár felvételénél jelen volt és a leltár felvételének helyességét és pontosságát elismeri. Ezen nyilatkozatot sajátkezűleg aláírják a boltos

és a leltározásnál működött igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok.

A leltárfüzetet kiszámítja a boltkezelő külön és kiszámítja a könyvelő is külön azért, hogy hiba se a beszorításnál, se az összeadásnál ne csuszhaszon be.

A leltárból nem szabad kifelejteni az üres edényeket, ha azokkal az üzletvezető a raktárkönyvben meg volt terhelve. Nem szabad kifelejteni továbbá a boltos fiókjában talált készpénzt, okmánybélyeget és váltókat, mert ezek is értéket képviselnek.

A leltár végösszegét úgy a raktárkönyvben, mint a boltoskönyvben szintén a baloldalra írjuk be. Most már a raktárkönyvbe és boltoskönyvbe minden tétel be van vezetve s a bal oldalon összegelt végösszegnek egyeznie kell a jobb oldalon levő összegek végösszegével. Ha a bal oldalra fentemlitett tételeket már mind bevezettük és az mégis kevesebbet mutat, mint a jobb oldal végösszege, akkor az üzletvezető terhére a különbség, mint hiány mutatkozik.

A leltározás eredményéről kérjük központunkat értesíteni, különösen oly esetben sürgősen, ha boltkezelőnek nagyobb hiánya mutatkozik.

Ügyvezetés.

Összes szövetkezetünkhöz intézet körlevelünk.

Az adótvény rendelkezésein alapuló ugyanazon indokoknál fogva, mint amelyek az elmúlt évben szükségessé tették az évi mérlegek gyors elkészítését, a folyó évben szintén feltétlenül megkívánatik, hogy a szövetkezet évi mérlege március végéig összeállítást nyerjen.

Központunk ennél fogva úgy intézkedett, hogy a szövetkezet 1923. évi mérlegét ellenőrünk, mint akinek körzetébe a szövetkezet beosztást nyert, az illetékes tranzitó raktárunknál fogja elkészíteni. Ellenőrünk az összeállított évi mérlegét azonnal központunkhoz felterjeszti, hogy központunk annak alapján a hatósági példányokat és az adóvallomási ívet kiállíthassa. Központunk kitüzi a szövetkezet évi rendes közgyűlését oly időben, hogy annak meghirdetésére és előkészítésére kellő idő álljon rendelkezésére. A hatósági mérlegpéldányokat az adóvallomási ívvel, a részletes kimutatással és a közgyűlési meghívóval együtt központunk a szövetkezetnek idejében kiküldi.

Fentiek alapján felkérjük a t. Igazgatóságot, sziveskedjék utasítani az ügy-

vezetőt, vagy könyvelőt, hogy legkésőbb között sziveskedjék

raktárunknál a tul oldalon felsorolt könyveket ellenőrünknek átadni. E határidőt kérjük feltétlenül betartani, hogy ellenőreink a könyveket ne legyenek kénytelenek hosszabb ideig a raktárnál tartani.

Tekintettel arra, hogy az adótvény rendelkezései elől nincsen kitérés, tisztelettel kérjük a t. Igazgatóságot, hogy jelen levelünkben foglaltaknak feltétlenül és pontosan eleget tenni sziveskedjék, mert a késedelemből származható kellemetlenségekért felelősséget központunk nem vállal és az esetleges súlyos bírságok orvoslása iránt sem intézkedhetik.

A könyvek bevívóját költség megtakarítás céljából kérjük megrendelés leadásával is megbizni és a készpénzkészletet is beküldeni.

A raktárhoz beküldendő könyvek és okmányok:

1. Folyószámlakönyv.
2. Raktárkönyv.
3. Boltoskönyv.
4. Pénztárkönyv.
5. Pénztárnapló.
6. Főkönyv.
7. Mérlegkönyv.
8. Leirási könyvecske.
9. Dohánykönyv.
10. Sókönyv.
11. Bélyegkönyv.
12. Hangya és idegen cégek számlái az utolsó ellenőri kiszállás óta.

13. Az összes 1923. évi pénztári okmányok (tehát 1923. I. 1-től XII. 31.)

14. 1923. XII. 31-én összeállított és az adósok által elismert hitel kimutatást.

15. A XII. 31-én felvett és kiszámított leltár.

16. Jegyzék raktáron kívüli árukról. A mérleg elkészítéséről értesíteni fogja ellenőrünk a t. Igazgatóságot, kérjük annak idején a könyvek visszaviteléről azonnal gondoskodni.

Amelyik szövetkezetünk e körlevelet 10 napon belül nem kapja meg, jelentse azt központunknak sürgősen, hogy a rá vonatkozó adatokkal kitöltve, újból megküldhessük részére. Egyben értesítjük szövetkezeteket, hogy az évi mérleg munkálatok befejezéséig ellenőrt szövetkezetekhez nem küldhetünk.

A „Hangya” című mellékletet szerkeszti:

DR. SZENT-IVÁNYI ÁRPÁD.

A melléklet tulajdonosa:

A „HANGYA” SZÖV. KÖZPONTJA, NAGYENYED

Kiadó:

TÖRÖK BALINT

az az E. O. E. Után.

NE HASZNÁLJON MÁST CSAK AZ EDEI
KIPÓBÁLT GYÓGYHATÁSÚ
„HANGYA” SÓSBORSZESZT!